

3636335 LCCU/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา; ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

ศัพท์สำคัญ : ระบบการให้บริการ/การแพทย์แผนไทย/สถานพยาบาลแผนไทย/กลุ่มโรค/สงขลา

ความคิด อันตรธาน : การศึกษาระบบการให้บริการการแพทย์แผนไทย กรณีศึกษา : สถานพยาบาลแผนไทยในจังหวัดสงขลา (THE STUDY OF THAI TRADITIONAL MEDICAL SERVICES : A CASE STUDY OF THAI TRADITIONAL MEDICAL CLINICS IN SONGKHLA). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เสาวภา พรศิริพงษ์, ศศ.บ., สม.ม., พรทิพย์ อสุภรัตน์, ศศ.บ., ศศ.ม. 132 หน้า. ISBN 974-589-247-5

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ รูปแบบการให้บริการของสถานพยาบาลแผนไทย ประเภทของความเจ็บป่วย กลุ่มผู้ป่วย และปัจจัยในการเลือกใช้บริการการแพทย์แผนไทย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานพยาบาลแผนไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกหมอแผนไทยและผู้ป่วยที่มารับบริการรวมทั้งศึกษาข้อมูลย้อนหลังของผู้ป่วยที่มาใช้บริการ ระหว่าง พ.ศ. 2535-2538

ผลการศึกษาพบว่าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีสถานพยาบาลแผนไทยที่ถูกต้องตามกฎหมายเพียงแห่งเดียว มีการจัดระบบให้บริการคล้ายคลินิกแผนปัจจุบัน และมีสถานพยาบาลไม่ถูกต้องตามกฎหมาย 2 แห่งและร้านขายยาแผนโบราณอีก 3 แห่งโดยการให้บริการจะเน้นไปที่การขายยาแผนโบราณ ปัญหาในการดำเนินงานสถานพยาบาล คือ (1) มีผู้ป่วยมาใช้บริการน้อย (2) สมุนไพรหายากและราคาแพง (3) ขาดเงินทุน (4) การขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนโบราณมีขั้นตอน ยุ่งยาก ในส่วนของหมอแผนไทยที่ให้บริการส่วนใหญ่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับจากผู้ป่วยในชุมชนและจังหวัดใกล้เคียง มีสัมพันธภาพอย่างเป็นกันเองกับผู้ป่วย

ส่วนผู้ป่วยที่มาใช้บริการตรวจรักษากับสถานพยาบาลแผนไทย พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึง 4 เท่า อยู่ในวัยเจริญพันธุ์มากที่สุด มีการศึกษาระดับมัธยมลงมา ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด รายได้อยู่ระหว่าง 4,000-10,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดสงขลา อาการที่พบมากเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรังนานกว่า 4 สัปดาห์ โรคที่พบมากในเพศหญิง คือ โรคเพศเถื่อน ในเพศชายคือโรคอัมพาต อัมพฤกษ์ บังคับที่ทำให้ผู้ป่วยเลือกใช้บริการมากที่สุดคือ ประสิทธิภาพในการรักษา รองลงมาคือได้รับคำแนะนำจากญาติและเพื่อน สิ่งที่ทำให้ผู้ป่วยคาดหวังมากที่สุด คือ การหายหรือทุเลาจากอาการเจ็บป่วยนั้นๆ